

130

saveta za
štednju
energije

Prof. d-r Risto Ciconkov

ENERGIJA

KAKO ZAŠTEDETI

Prof. d-r Risto Ciconkov

ENERGIJA

KAKO ZAŠTEDETI

**ENERGIJA DOO
SKOPJE, 2009**

SADRŽAJ

1. UVOD	1
Zašto treba štedeti energiju	
Prilog ka izradi strategije	
Mogućnosti za štednju energije	
2. OSNOVNI POJMOVI O ENERGIJI	10
Razni oblici energije	
Prelaz topline	
Proračuni pri prelazu topline	
3. ZGRADE	17
(stambene, komercijalne i javne, i individualne kuće)	
Orijentacija i uređenje zemljišta (pojam "pasivne zgrade")	
Tolinska izolacija objekata	
Prozori	
4. GREJANJE	32
Komforni uslovi	
Grejanje	
Pojedinačno grejanje	
Centralno grejanje	
Parno grejanje	
Oprema u sistemima centralnog grejanja	
Kotlovi	
Grejna tela	
5. KLIMATIZACIJA	56
Centralni vazdušni sistemi za klimatizaciju	
Centralni vazdušno-vodeni sistemi za klimatizaciju	
Automatska regulacija centralnih sistema za klimatizaciju	
Individualni i komercijalni klima uređaji	
Prozorski klima uređaji	
Klima uređaji u "split" izvedbi	
Kanalski (split) klima uređaji	
6. RASHLADNI UREĐAJI	67
Princip hlađenja	
Rashladni ciklus u p-h dijagram	

Komponenti rashladnih uređaja
 Rashladni sistemi sa indirektnim hlađenjem
 Rashladni fluidi
 Proračun potrebnog rashladnog kapaciteta

7. TOPLINSKE PUMPE 75

Princip rada
 Toplinska pumpa vazduh-vazduh
 Toplinska pumpa voda-voda
 Toplinska pumpa vazduh-voda

8. TERMoeLEKTRANE I KOMBINOVANA PROIZVODNJA TOPLINE I ELEKTRIČNE ENERGIJE 83

Princip rada termoelektrana
 Zašto ne treba koristiti električnu energiju za grejanje.
 Kombinovana proizvodnja topline i električne energije

9. ELEKTRIČNO OSVETLJENJE 91

Osnovni termini kod osvetljenja
 Žareće sijalice
 Sijalice sa električnim pražnjenjem
 Kontrola električnog osvetljenja

10. AUTOMATIZACIJA U ZGRADAMA (za sisteme grejanja, klimatizacije i hlađenja) 97

Automatizacija individualnih kuća i malih objekata
 Automatizacija zgrada
 Regulacija pogona sa promenljivom brzinom

11. RAZNI POKAZATELJI ZA ENERGIJU, GLOBALNI I NACIONALNI 107

Pokazatelji za globalno snabdevanje i potrošnju energije
 Pokazatelji za snabdevanje i potrošnju energije u regionu

12. ENERGIJA I KLIMATSKE PROMENE 117

Klimatske promene
 Efekt staklene bašte
 Podaci o globalnom zagrejanju
 Kjoto Protokol
 Nacionalni izveštaji zemalja ka UN Okvirnoj Konvenciji za klimatske promene

13. PRIMERI SA PRORAČUNIMA I ZAŠTEDAMA ENERGIJE

OSNOVNI PRORAČUNI 128

Primer 1 do 6. Proračuni: sila, snaga, toplinska energija, koeficijent prelaza topline

Primer 7. Proračun toplinskih gubitaka jedne prostorije

PRIMERI SA ZAŠTEDAMA

Primer 8. Potrošnja el. energije za osvetljenje sa žarećom i CFL sijalicom

Primer 9. Korišćenje dnevne svetlosti umesto električnog osvetljenja

Primer 10. Potrošnja el. energije kod personalnog kompjutera

Primer 11. Uticaj visine unutrašnje temperature u prostorijama

Primer 12. Potrošnja el. energije bojlera za toplu vodu; Zamena sa sunčevim kolektorom

Primer 13. Upoređenje troškova kod raznih načina grejanja

14. KORISNI SAVETI O ŠTEDNJI ENERGIJE

144

Građevinski objekti

Grejanje

Topla voda (kupaćo, kuhinja)

Električno osvetljenje

Aparati u domaćinstvu

šporet (električni i na gas)

frižider

mašina za pranje rublja

mašina za pranje sudova

Kompjuteri

TV, radio, video, DVD

Klima uređaji

Automatizacija sistema u zgradama

15. RAZNI PODACI

163

Konverzioni faktori za energiju

Prefiksi mernih jedinica

Kalorične vrednosti raznih goriva

Emisione faktore za CO₂

Termički koeficijenti raznih materijala i elemenata

L I T E R A T U R A

169

Korisni internet linkovi

173